

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Факультет культури і мистецтв

Кафедра культурології

**ІНТЕРНЕТ-КОМУНІКАЦІЯ ЯК ФАКТОР РОЗВИТКУ
КУЛЬТУРИ СТУДЕНТІВ ЗВО**

Кваліфікаційна робота (проект)

на здобуття ступеня вищої освіти “бакалавр”

Виконав: студентка
Спеціальності 034 Культурологія
Освітньо-професійної (наукової)
програми Культурологія
Шевченко Т.В.
Керівник к.п.н., проф. Левченко М.Г.
Рецензент доц. Гоноболіна О.Ч.

Херсон – 2020

ЗМІСТ

ВСТУП	2
РОЗДІЛ 1. Загальна характеристика та особливості інтернет-комунікації в розвитку культури студентів	
1.1. Значення інтернет-комунікації у практичній підготовці студентів закладів вищої освіти.....	5
1.2. Вплив інтернет-комунікацій на якість освіти	20
РОЗДІЛ 2. Інтернет-комунікації студентів України у практиці їх професійної самореалізації	
2.1. Інтернет-комунікації як інструмент посилення ефективності навчального процесу.....	27
2.2. Інтернет-комунікація в Україні в аспекті розвитку культури професійної самореалізації студентів	39
ВИСНОВКИ	47
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	50

ВСТУП

Інтернет виконує в житті студента (і взагалі будь-якої людини) багато функцій. По-перше, це неосяжне сховище різноманітної інформації (у зв'язку з чим зникає необхідність бути "енциклопедистом"), головне - знати, яким шляхом цю інформацію швидко отримати, як в ній зорієнтуватися. По-друге, інтернет - це універсальний посередник в багатоплановому спілкуванні з тими, хто цікавий. Участь в інтернет-конференціях дозволяє не тільки викласти свою точку зору і вислухати думку про неї інших, але заодно заощадити гроші на проїзд та проживання в місці проведення конференції. Інтернет розширює інтелектуальні здібності студента, сприяє розвитку творчості. У ньому можна знайти багато самоосвітніх методик, тренажів, навчальних ігор, може пощастити знайти гостродефіцитну книгу, потрібне першоджерело. Через інтернет ми дізнаємося новини, за допомогою інтернету ми відпочиваємо. Через інтернет студент може знайти роботу і виграти грант на навчання за кордоном. За допомогою інтернету можна зняти стрес і накопичену за день втому. Інтернет став надійним помічником сучасного студента, життя якого наповнена різноманітними подіями, і з яким потрібно встигнути всюди. Свобода обміну інформацією, відкритість, доступність інтернету сприяють також демократизації нашого суспільства.

Своєчасність дослідження з зазначеної теми обумовлена потребою визначення значення інтернет-комунікацій в житті студентів та їх професійну самореалізацію, що і визначило вибір теми.

На підставі вищезазначеного **темою** кваліфікаційної роботи обрано: «Інтернет комунікація як фактор розвитку культури студентів».

Мета загальна характеристика та особливості інтернет-комунікації в розвитку культури студентів.

Виходячи з мети дослідження, нами визначені такі **завдання**:

1. З'ясувати значення інтернет-комунікації у практичній підготовці студентів закладів вищої освіти.
2. Визначити вплив інтернет-комунікацій на якість освіти .
3. Провести аналіз інтернет-комунікації в аспекті розвитку культури самореалізації студентів .

Об'єктом дослідження є інтернет-комунікації як інструмент професійної самореалізації студентів.

Предмет дослідження – інтернет-комунікація в розвитку культури студентської молоді.

Методи дослідження для досягнення мети дослідження та розв'язання поставлених завдань використані такі загальнонаукові методи: аналіз, синтез, систематизація, класифікація.

Практичне значення одержаних результатів матеріали дослідження можуть бути використані в процесі професійної підготовки майбутніх фахівців-культурологів.

Апробація результатів дослідження відбувалася під час доповіді на засіданні кафедри культурології факультету культури і мистецтв ХДУ яке відбувалося в березні.

Кваліфікаційна робота складається, зі вступу, двох розділів, висновків та списку використаних джерел. Перший розділ присвячений загальній характеристиці та особливості інтернет-комунікації в розвитку культури студентів. У другому розділі розглядаються інтернет-комунікації студентів України у практиці їх професійної самореалізації.

Розділ 1

Загальна характеристика та особливості інтернет-комунікації в розвитку культури студентів

1.1. Значення інтернет-комунікації у практичній підготовці студентів закладів вищої освіти

Сьогодні як ніколи виникає нагальна потреба навчити майбутніх фахівців ефективно і оперативно користуватися інформаційними ресурсами, виробляти у них схильність до системного аналізу ситуацій, розвивати навички та вміння приймати обгрунтовані рішення за допомогою засобів інформаційних технологій. У зв'язку з цим обов'язковим на сьогоднішній день компонентом підготовки будь-якого фахівця є вміння використовувати комп'ютер для вирішення професійних завдань, що ставить перед вищою освітою завдання підготовки фахівців до використання інформаційних технологій у професійній діяльності. Таким чином, студенти повинні володіти системою знань і умінь, що дозволяють грамотно використовувати інформаційні технології у своїй професійній діяльності.

В ході підготовки студентів до професійної діяльності в рамках вузів необхідно навчити майбутніх фахівців діяти в умовах впровадження та модернізації засобів інформаційних технологій і до оволодіння новими областями їх застосування, готовності самостійно поглиблювати і розширювати навчання для отримання оновлених знань і запобігання їх старіння. У цих умовах перед вищою гуманітарною освітою стоїть завдання підготовки фахівців до професійної діяльності з урахуванням активного

впровадження інформаційних технологій в усі сфери життя і, відповідно, створення таких педагогічних умов використання інформаційних технологій в освітній діяльності, які сприяли б оптимальному формуванню знань, умінь і навичок в цій галузі.

П.І. Образцов пропонує в якості інформаційної складової розглядати застосування дидактичного комплексу інформаційного забезпечення навчальної дисципліни. Цей комплекс є системою, в яку входять прикладні педагогічні програмні продукти, бази даних, а також сукупність інших дидактичних засобів і методичних матеріалів, що забезпечують і підтримують навчальний процес. Представлена система є постійно розвивається базою знань в одній з предметних областей, вивчаються в вузі, склад і структура якої можуть бути вельми гнучкими і залежать від змісту даної предметної області, для якої вона розроблялася.

В якості складової, що забезпечує процесуальну сторону підготовки фахівця у вузі і формування його інформаційної культури, пропонується розглядати технологічне забезпечення, яке реалізується на основі застосування в навчальному процесі сучасної інформаційної технології навчання.

Прагнення підвищити ефективність освітнього процесу зумовило всебічне вивчення технологій навчання.

Слово «технологія» має латинське коріння і переводиться буквально як наука про мистецтво («techno» - мистецтво, майстерність, «logos» - слово, вчення, знання). Семантика терміна, який прийшов в педагогіку з технологічної сфери, означає шлях, або те, як отримати певний продукт із заданими властивостями, причому отримати надійно, гарантовано. Зародження самої ідеї технологізації навчання пов'язане, перш за все, з

впровадженням досягнень технічного прогресу в різні галузі теоретичної та практичної діяльності людини.

В даний час технологія навчання - це системна категорія, орієнтована на дидактичну застосування наукового знання, наукові підходи до аналізу та організації навчального процесу з урахуванням емпіричних інновацій викладачів і спрямованості на досягнення високих результатів у розвитку особистості студентів.

Вичерпним нам здається розгляд технології навчання, як системного методу створення, застосування і визначення всього процесу викладання і засвоєння знань з урахуванням технічних і людських ресурсів та їх взаємодії, що ставить своїм завданням оптимізацію форм освіти. Дане визначення знімає протиріччя між різними підходами до технології навчання, оскільки об'єднує в собі і технічні засоби, і теоретичні принципи.

Вченими-педагогами представлена велика кількість педагогічних умов використання інформаційних технологій в процесі підготовки студентів на дисциплінах гуманітарного блоку. Нами обрані представлені нижче чотири педагогічних умови, що утворюють систему. Реалізація даної системи педагогічних умов дозволяє ефективно використовувати інформаційні технології в підготовці фахівця-гуманітарія і націлювати його на самостійне і активне застосування інформаційних технологій у своїй професійній діяльності.

Як відомо, умови педагогічного процесу впливають із стратегічної і проміжних цілей. У нашому випадку стратегічна мета - цілеспрямоване формування і розвиток інформаційної культури студентів-гуманітаріїв засобами інформаційних технологій, а саме, формування таких професійно значущих якостей як інформаційна грамотність і готовність до самостійного і активного застосування інформаційних технологій в навчальній, а потім і

професійній діяльності. Проміжні цілі, витікаючи з стратегічної, ставляться і вирішуються на кожному проблемному модулі.

Грунтуючись на представлених цілях і завданнях, нами виділені наступні педагогічні умови ефективного використання інформаційних технологій фахівцями-гуманітаріями в процесі навчання, які включають такі елементи: 1) змістовні: використання в процесі навчання тих функцій інформаційних технологій, які відображають особливості гуманітарних дисциплін; органічне включення інформаційних технологій в загальну структуру професійної підготовки майбутнього фахівця-гуманітарія; 2) технологічні: створення позитивної мотивації використання інформаційних технологій в процесі підготовки майбутніх фахівців-гуманітаріїв; взаємозв'язок інформаційних технологій з традиційними засобами навчання.

Реалізація цих елементів в процесі навчання дозволяє актуалізувати готовність студента до самостійного і активного застосування інформаційних технологій у своїй майбутній професійній діяльності.

Зупинимось детальніше на кожному з умов.

1. Використання в процесі навчання тих функцій інформаційних технологій, які відображають особливості гуманітарних дисциплін.

Дана педагогічна умова базується на принципі гуманізації освіти. Необхідно відзначити, що відповідно до гуманістичної парадигмою суспільно-обумовлені цілі вищої освіти повинні полягати у створенні умов для максимально повного освоєння особистістю матеріальної і духовної культур, що забезпечує його сприятливу соціальну та професійну адаптацію.

2. Органічне включення інформаційних технологій в загальну структуру професійної підготовки майбутнього фахівця-гуманітарія.

Відомо, що в сучасних умовах педагогічного процесу немає достатньої узгодженості між навчально-пізнавальної та професійної діяльності

майбутніх фахівців, що призводить до зниження активності і самостійності в навчальній діяльності студентів, до падіння потреби в професійній творчості, до небажання займатися професійним самовдосконаленням. Професійна спрямованість навчальних завдань, які ставляться перед студентом, визначає ставлення студента до майбутньої професійної діяльності і виступає певним стимулом для особисто орієнтованої професійної траєкторії.

3. Створення позитивної мотивації використання інформаційних технологій в процесі підготовки майбутніх фахівців-гуманітаріїв.

Це педагогічна умова є обов'язковою, оскільки успішність інтеграції інформаційних технологій в освітній процес багато в чому визначається вмотивованістю учнів до застосування цих технологій. Ще один додатковий стимул використання комп'ютера полягає не в прагненні формалізувати освітній процес, а в бажанні використовувати можливості інформаційних технологій у професійній діяльності.

4. Взаємозв'язок інформаційних технологій з традиційними засобами навчаннями.

Говорячи про взаємозв'язок інновацій і традиційних засобів навчання, необхідно відзначити, що нововведення неможливо без своєї нормативної підстави. У цьому руслі цікава точка зору В.А. Слостенина і Л.С. Подимове, які виділяють два види нововведень, або інновацій, - еволюційні і революційні. Революційний вид інновацій пов'язаний з переходом в якісно новий стан, з ревізією застарілих норм і положень, ролей, а часто і з їх переглядом, повною заміною [10]. Еволюційний передбачає поетапне і поступове впровадження інновацій в уже наявну практику.

Перед вищою професійною освітою стоїть завдання створення в вузі оптимальних умов для саморозвитку учнів, формування у них умінь

працювати в команді, будувати ефективні комунікації, готовності до безперервної освіти, вільного визначення себе в професії.

Велике значення для вирішення даної проблеми має використання проектного методу. Метод проектів є ефективною технологією, яка значно підвищує рівень самостійності студентів, їх пізнавальної активності, розвиває комунікативні навички, мотивацію до навчання, дає досвід роботи в команді, досвід постановки і рішення проблем, формує навички роботи з різними видами інформації, тобто формує якості, необхідні в умовах побудови інформаційного суспільства.

Безсумнівно, метод проектів можна використовувати і без застосування інформаційнокомунікаційних технологій, але їх застосування дає серйозні переваги, тому що дозволяє в повній мірі реалізувати можливості співпраці між студентами і викладачами в ході проектної діяльності. Особливо це актуально у зв'язку з розвитком мережі Інтернет.

Сьогодні в багатьох вузах і школах активно застосовується проектний метод навчання на основі програми «Intel@ Навчання для майбутнього.» Директор програми - Тетяна Ненаєва (в Україні). Ініціатива, оголошена корпорацією Intel у 2000 році лише в кількох штатах США, в 2013 р охоплює більш 10000000 педагогів з 70 країн світу. На сайтах «Розробка ефективних проектів» [2] метод проектів визначається як орієнтована на інтереси учня модель навчання, в центрі уваги якої стоять інтереси учня. Освоєння знань і навичок здійснюється через виконання завдань, які заохочують дослідницьку діяльність, а навчання виражається в конкретних результатах. Курс Intel@ «Навчання для майбутнього» респонденти апробації є Павлоградський міський ліцей .

Провідна ідея програми Intel «Навчання для майбутнього»: ефективно комплексне використання інформаційних та освітніх технологій в класі з

метою розвитку в учнів ключових компетентностей, заснованих на цінностях, знаннях і вміннях, необхідних людині в 21 столітті.

Перерахуємо вміння і якості, необхідні людині 21 століття:

- відповідальність і адаптивність - особиста відповідальність і гнучкість в різних міжособистісних, професійних і соціальних ситуаціях, встановлення високих стандартів і цілей для себе і для інших, терпимість до інших точок зору;
- комунікативні вміння - здатність до створення умов для ефективної усної, письмової, мультимедійної та мережевої комунікації;
- творчість і допитливість - здатність до саморозвитку, застосування нових ідей і доведення їх до інших людей, відкритість новим і різноманітним перспективам, точок зору.
- критичне і системне мислення - розвиток мислення, що обумовлює вчинення обґрунтованого вибору; розуміння взаємозв'язків у складних системах;
- вміння працювати з інформацією та медіазасоби - вміння знаходити, аналізувати, управляти, інтегрувати, оцінювати і створювати інформацію в різних формах і різними способами;
- міжособистісна взаємодія і співпраця - здатність працювати в команді, бути лідером; приймати на себе різні ролі і обов'язки; продуктивно працювати в колективі; вміння співпереживати; поважати різні думки;
- вміння ставити і вирішувати проблеми - здатність виявляти, аналізувати і вирішувати проблеми;

- спрямованість на саморозвиток - усвідомлення своїх потреб, моніторинг власного розуміння і навчання; пошук і розміщення відповідних ресурсів; перенесення інформації та надпредметних умінь з однієї галузі знань в іншу;
- соціальна відповідальність - здатність діяти в інтересах спільноти; етично поводитися в міжособистісному, професійному та соціальному контекстах.

Для формування вищеперелічених якостей в програмі «Навчання для майбутнього» використовуються питання, що направляють проект, організація самостійної дослідницької діяльності учнів, формує оцінювання, вибір адекватних форм і способів діяльності учнів, матеріали в підтримку проектної діяльності та створення відповідної інформаційної середовища на базі сервісів веб 2.0.

Аналіз сучасних поглядів на інформатизацію освіти як на процес його забезпечення методологією і практикою розробки та оптимального використання сучасних інформаційних технологій, орієнтованих на реалізацію психолого-педагогічних цілей навчання і виховання, дозволяє стверджувати, що до теперішнього часу зберігає актуальність вітчизняна концепція інформатизації освіти, розроблена в кінці 1980-х рр. групою вчених під керівництвом А. П. Єршова. Ця концепція передбачає такі обов'язкові складові, як формування комп'ютерної грамотності людини в ході загальноосвітньої підготовки, навчання професійному використанню інформаційних технологій, розвиток змісту і методів навчання на основі комп'ютерних технологій. [3]. Вузи зацікавлені в якісній підготовці своїх випускників, у створенні інформаційно-технологічного середовища, що забезпечує вирішення освітніх, науково-дослідних та інших завдань на рівні сучасних вимог, в здійсненні системного впровадження інформаційних технологій в усі види і форми організації навчально-виховного процесу як при підготовці фахівців природничо-наукового, так і гуманітарного циклу.

В освітньому процесі поряд з традиційними способами викладання навчальних дисциплін все активніше використовуються нові інформаційні технології, що сприяє зміні самого способу подачі матеріалу. Застосування комп'ютерних технологій в процесі навчання студентів-гуманітаріїв підвищує якість засвоєння ними навчальної інформації, робить процес їх навчання більш результативним і продуктивним, забезпечує зростання мотивації до отримання знань теоретичного та практичного характеру.

У сучасних умовах для будь-якого фахівця стало актуальним володіння комп'ютерними технологіями. Проникнення комп'ютерів в усі сфери життя суспільства переконує в тому, що культура спілкування з комп'ютером стає частиною загальної культури людини.

Неоціненну користь в цьому надають поширилися в останнє десятиліття в нашій країні різні Інформаційно-Пошукові Системи (ІПС), орієнтовані на широке коло користувачів.

Показати світ інформаційно пошукових систем і дати можливість отримати навички збору професійно-значущої інформації з використанням сучасних підходів, технічних і програмних засобів, є однією з найважливіших завдань підготовки сучасного фахівця. Багатоплановість програмних продуктів фірм-розробників інформаційно пошукових систем, як правило, надають користувачу цілий комплекс послуг, пов'язаних з їх супроводом, дозволяє задовольнити всі інформаційні потреби сучасного фахівця практично будь-якого рівня.

Зростання ролі комп'ютерних технологій як засобу розвитку інформаційної компетентності студентів педагогічного вузу веде до необхідності розгляду понять «інформаційні технології», «інформаційні технології освіти», «нові інформаційні технології» та власне «комп'ютерні технології».

Найбільш загальним в цьому ряду є поняття «інформаційні технології». Ряд авторів, які досліджують проблеми застосування комп'ютерних технологій в науковій і освітній галузях (В. Н. Ареф'єв, М. І. Жалдак, М. І. Махмутов), Особливо виділяють технічну складову поняття інформатичних технологій, так як в їх основі по їх думку, лежать технічні засоби [4; 5]. При цьому інформатичні технології розглядаються цими дослідниками як якась сукупність методів і технічних засобів збору, організації, зберігання, обробки, передачі та подання інформації, що розширює знання людей і розвиває їх можливості по управлінню технічними процесами [6].

Дослідники Г. К. Селевко, С. А. Смирнов та інші акцентують роль інформатичних технологій в практичному здійсненні педагогами теоретичних побудов в освітньому процесі [6]. Інформаційні технології визначаються як апаратно-програмні засоби, що базуються на використанні обчислювальної техніки, які забезпечують зберігання і обробку освітньої інформації, доставку її тому, якого навчають, інтерактивна взаємодія студента з викладачем або педагогічним програмним засобом, а також тестування знань студента [6]. У такому підході показана різноспрямованість інформаційних технологій: з одного боку, на сам освітній процес, з іншого - безпосередньо на учня.

Виявлення дидактичного потенціалу інформаційних технологій вимагає уважного розгляду поняття «інформаційні технології освіти» як форми теоретичного осмислення самого явища, що зайняв цілком певне місце в освітній практиці. П. І. Образцов виділив два явно виражених підходу до трактування цього поняття [7]. В одному з них інформаційні технології освіти розглядаються як дидактичний процес, організований з використанням нових методів і засобів навчання, що дозволяють цілеспрямовано створювати, передавати, зберігати і відображати інформаційні дані з найменшими витратами і відповідно до закономірностей пізнавальної діяльності учнів. Інший підхід акцент ставить на створенні певного

технічного середовища навчання, в якій ключове місце займають інформаційні технології. Б. Є. Стариченко визначає інтернет технології освіти як «сукупність організаційних форм, педагогічних технологій і технологій управління освітнім процесом, заснованих на використанні сучасних комп'ютерних і телекомунікаційних систем і забезпечують досягнення прийнятого освітнього стандарту масою учнів» [8]. Представляє перший підхід. І. Г. Захарова визначає інтернет технології освіти як педагогічні технології, що використовують спеціальні способи, програмні та технічні засоби для роботи з інформацією, і розуміє під інтернет технологією освіти додаток інтернет технологій для створення нових можливостей передачі навчальних знань, сприйняття знань, а також оцінки якості навчання [8].

У світовій педагогіці кінця ХХ століття стають все більш очевидними пріоритети, зумовлені зростаючим потоком інформації в усіх галузях знання і усвідомленою потребою сучасного цивілізованого суспільства в гнучких, адаптивних системах освіти, які передбачають можливість досить швидкої професійної переорієнтації, підвищення кваліфікації, саморозвитку на будь-якому відрізку життєвого шляху людини .

Вихідним пріоритетом при формулюванні цілей сучасного навчання і виховання має бути формування вільної і відповідальної особистості, яка вміє самостійно знайти і відібрати необхідну інформацію, логічно її організувати і самостійно зробити висновки. На II Міжнародному конгресі ЮНЕСКО «Освіта та інформатика» в національній доповіді серед інших названі і такі «стратегічні цілі державної політики в галузі освіти:

- формування системи освіти, здатної адаптуватися до умов і нормам життєдіяльності людей, до нової взаємодії теорії і практики;

- впровадження принципів розвиваючого освіти і методології діяльнісного підходу, перетворення освіти в сферу освоєння способів, мислення і діяльності.

Серед пріоритетів нової освітньої парадигми названі фундаментальність, що передбачає орієнтацію на виявлення глибинних сутнісних підстав і зв'язків між процесами і явищами світу; цілісність, що припускає впровадження єдиних циклів освітніх дисциплін, орієнтованих на міждисциплінарні зв'язку; орієнтація на інтереси розвитку особистості.

При цьому засвоєння і узагальнення готових знань стає не метою, а одним з допоміжних засобів інтелектуального розвитку людини, оскільки в сучасних умовах розробники педагогічних систем, не можуть дозволити собі будувати навчання тільки на засвоєнні суми готових знань, здобутих людством.

Практично у всіх розвинених країнах світу поворот у розвитку педагогічних технологій в ході реформування систем освіти зроблений на навчання вмінню самостійно здобувати потрібну інформацію, виокремлювати проблеми і шукати шляхи їх раціонального вирішення, вміти критично аналізувати отримані знання і застосовувати їх для вирішення нових завдань.

В ході реформ освіти в провідних країнах світу (США, Великобританія, Франція, Німеччина, Канада) саме цей напрям визнано головним. При цьому виділяються три основні завдання:

- перебудова системи освіти;
- розгляд принципів самостійної активності і усвідомленості пізнання в якості ведучих принципів навчання;

- інтеграція засобів інформаційних технологій в освітній процес.

Однак жодна з цих завдань не може розглядатися в якості самостійної. Тільки глибока інтеграція всіх трьох напрямків, їх взаємодія і взаємозумовленість створюють вірний стратегічний курс для сучасних систем освіти.

Американські педагоги Рейгелут і Рокман прийшли до висновку, що в міру входження в високорозвинене, технологічне, швидко змінюється інформаційне суспільство існуюча система освіти все більше ставатиме неадекватною вимогам часу. Доведеться принципово переоцінити і перебудувати всю систему, підходи, які використовуються в навчанні, способи самого вчення, пізнання. Пережитий нині криза освіти - це не криза професійної діяльності, а криза концепції.

При впровадженні комп'ютерних технологій в навчальний процес однією з головних є проблема підготовки викладача до їх використання на різних етапах навчально-виховного процесу. Від того, як він буде орієнтуватися в постійно мінливих комп'ютерних технологіях, яким чином буде застосовувати їх в практичній діяльності, залежить якість знань і вмінь учнів. Тому потрібно визначити систему знань, умінь і навичок, необхідних учителю в області використання комп'ютерних технологій.

Складовою частиною інформаційних технологій є комп'ютерні технології, під якими розуміють технології, що забезпечують збір, обробку, зберігання та передачу інформації за допомогою електронних обчислювальних машин. В. Н. Ареф'єв вважає, що основу сучасних комп'ютерних технологій становлять три технологічних досягнення: можливість зберігання інформації на машинних носіях, розвиток засобів зв'язку та автоматизація обробки інформації за допомогою комп'ютерної техніки. На практиці застосовуються в програмно-технічних комплексах, що складаються з персональних комп'ютерів або робочих станцій з необхідним

набором периферійних пристроїв, включених в локальні і глобальні обчислювальні мережі і оснащених необхідним програмним забезпеченням. Використання названих елементів збільшує ступінь автоматизації як наукових досліджень, так і навчальних процесів, що є основою їх вдосконалення [4].

Практика застосування комп'ютерів ініціює появу нового покоління комп'ютерних технологій, які, в свою чергу, дозволяють підвищити якість навчання, створити нові засоби виховного впливу, ефективно взаємодіяти з обчислювальною технікою, розвивати інформаційну компетентність педагогів і учнів. Впровадження комп'ютерних технологій у сферу освіти можна розглядати як початок революційного перетворення традиційних методів і технологій навчання і всієї галузі освіти. Важливу роль на цьому етапі грають комунікаційні технології: телефонні засоби зв'язку, телебачення, які в основному застосовуються при управлінні процесом навчання в системах дистанційного навчання.

Комп'ютерні технології в навчанні спрямовані на досягнення цілей інформатизації освіти на основі застосування комплексу функціонально залежних педагогічних, інформаційних, методологічних, психофізіологічних та ергономічних засобів і методик.

Прикладом успішної реалізації комп'ютерних технологій в сучасних освітніх закладах стало впровадження в школи і вузи мережі Інтернет з її практично необмеженими можливостями збору і зберігання інформації, передачі її кожному користувачеві. Інтернет швидко знайшов застосування в науці, зв'язку, засобах масової інформації, в рекламі, а також в освіті. Ресурси Інтернету активно використовуються шкільними вчителями, викладачами вузів, учнями і студентами, викладають і вивчають як гуманітарні, так і природничі дисципліни. Наприклад, стосовно до предметного поля «Історія»

ресурси мережі Інтернет виклиють виступають в якості бібліотеки джерел, статей, ілюстрацій, портретного ряду.

Вчені визначили ті переваги, які дає застосування комп'ютерних технологій в освіті. Як зазначає В. Н. Ареф'єв, комп'ютерні технології підвищують рівень ефективності освіти за рахунок наступних чинників: збільшення обсягу корисної інформації з накопичувачем типових рішень і узагальненням досвіду наукових розробок; спрощення та прискорення процесів пошуку, обробки, зберігання, передачі та подання освітньої інформації; можливість аналізу великого обсягу навчальної інформації; забезпечення якості вирішуваних завдань; можливість реалізації завдань, які раніше не вирішуваних; вибір тим і отримання результатів, що не досяжних іншими засобами [4].

Сьогодні цілком можливо відстежити деякі тенденції, які починають проявлятися в області розвитку комп'ютерних технологій. Перш за все це пов'язано з виникненням так званих інформаційних середовищ навчання і віртуальних освітніх просторів, які будуються за системою «студент - посередник - викладач», де в якості посередника виступають сучасні засоби інформаційних технологій. З'являються нові форми організації навчальної інформації, які характеризуються нелінійним структуруванням навчального матеріалу, що, в свою чергу, дозволяє тому, якого навчають вибирати індивідуальну траєкторію навчання.

У освітньому просторі склалися до теперішнього часу об'єктивні передумови для системного використання на заняттях комп'ютерних засобів організації навчального процесу. У зв'язку з тим що зміст підготовки студентів педагогічного вузу має складну і багатокомпонентну структуру, відрізняється великою різноманітністю досліджуваних об'єктів, явищ і процесів, важливо забезпечити, поряд з глибоким засвоєнням значного

обсягу теоретичних знань, розвиток у них професійних компетенцій, в тому числі інформаційної, що дозволяють творчо використовувати отримані на навчальних заняттях знання в різних навчальних і професійних умовах. Дидактичні завдання, які вирішуються в ході підготовки студентів по кожній з дисциплін навчального плану, різноманітні і глибоко специфічні, мають професійну теоретичну і практичну спрямованість, характеризуються цілісністю і завершеністю. Все це вимагає того, щоб в цілях розвитку їх інформаційної компетентності комплексно використовувалися інформаційні ресурси освітнього закладу, враховувалися досягнення сучасної педагогічної науки.

1.2. Вплив інтернет-комунікацій на якість освіти

Інформаційні технології на сьогоднішній день є основою і одним з найважливіших факторів, які роблять сильний вплив на якість системи освіти як в світі, так і в Україні. Проблемі інформаційних технологій в сфері освіти приділено достатньо багато уваги, і в роботах таких вчених, як Ю.К. Бабанський, Ю.С. Брановській, Я.Л. Ваграменко, А.Г. Гейн, А.П. Єршов, І.В. Роберт і багатьох інших, дана проблематика добре освітлена. Особливий вплив Інтернету пов'язано з життєдіяльністю такої соціальної групи, як студентська молодь. Роль Інтернету в житті сучасної молодої людини важко переоцінити, особливо в отриманні інформації (хоча спочатку мета виникнення Інтернету обумовлена створенням надійної розгалуженої мережі, що об'єднує безліч комп'ютерів для держбезпеки).

Для сучасної освітньої системи навчання - це, перш за все, пізнавальна діяльність, яка спрямована не тільки на отримання знань і умінь. Зміна йде і в особистості учня: в першу чергу, підвищується інтелект і основна спрямованість йде на саморозвиток. Вищий навчальний заклад побудовано таким чином, що студент спочатку навчається, а потім йде щабель,

орієнтована на управління іншими людьми і виробничими структурами. Професійна компетентність, наукова кваліфікація, підготовка кадрів призводять до формування нового типу фахівця, який з ентузіазмом знаходить творчий підхід до вирішення проблеми.

Орієнтація на особистісний та професійний розвиток, на самостійний саморозвиток з урахуванням індивідуальних особливостей. Застосування інформаційних технологій в освітньому процесі буде сприяти тому, що якість підготовки майбутнього фахівця буде підвищуватися.

Під інформаційними технологіями слід розуміти сукупність засобів і методів збору, обробки і передачі даних для отримання інформації нової якості про стан об'єкта, процесу або явища.

Інформаційні технології в освіті мають переваги, серед яких:

- створення найбільш ефективної системи управління інформаційним забезпеченням освіти;
- формування пізнавальної діяльності учнів в процесі навчання;
- індивідуалізація навчального процесу та можливість процесу пізнання за допомогою інформаційних технологій.

На сьогоднішній день актуальність використання інформаційних технологій в освітньому процесі у вузі обумовлена, перш за все, соціальною потребою в підвищенні якості освіти та практичною потребою у використанні в вищих освітніх установах сучасних комп'ютерних програм.

Модернізація навчального процесу, перш за все, вимагає переходу від лекційних способів освоєння навчального матеріалу до активних групових та індивідуальних форм роботи, організації самостійної пошукової діяльності студентів, що дозволить готувати фахівця з вираженою індивідуальністю і організувати діяльність якою займаються в різних умовах. Цьому може сприяти впровадження в навчальний процес інформаційних, комп'ютерних технологій і цифрових освітніх ресурсів. Добре володіння інформаційними і

комунікаційними технологіями викладачами вузів є основою підвищення якості освіти. Використання інформаційних технологій для створення навчально-методичного забезпечення дозволяє підвищити ефективність освітнього процесу. Компетентне використання інформаційних технологій викладачем дозволяє збільшити педагогічний вплив на формування творчого потенціалу студента.

Інформаційна складова освітнього процесу визначає змістовний аспект підготовки фахівця в університеті. Такою інформаційною складовою може виступати електронний навчально-методичний комплекс, який являє собою дидактичну систему, де йде взаємодія між викладачем і учнями, де враховуються прикладні педагогічні програмні продукти, а також сукупність дидактичних засобів і методичних матеріалів, які підтримують навчальний процес.

Інформаційні технології в освіті вирішують ряд найважливіших завдань, серед яких:

1. Дослідження явищ і процесів, які відбуваються всередині складних організованих систем і на основі використання засобів комп'ютерної графіки та комп'ютерного моделювання;
2. Вивчення різних процесів, які можуть протікати з великою або малою швидкістю.

Поняття інформаційних технологій включає в себе як комп'ютерні, так і телекомунікаційні технології в освіті [11]. Нами інформаційні технології розглядаються як сукупність сучасних технічних засобів, які забезпечують збір, зберігання, переробку і передачу інформації на основі сучасної

комп'ютерної техніки. Поняття інформаційних технологій розглядається також і з позиції вітчизняних авторів. Вченим М.І. Жалдаком інформаційні технології розглядаються як сукупність методів і засобів, яка дозволяє розширити знання людей і надасть широкі можливості по управлінню технічними та соціальними процесами [12].

Дослідник Е.Н. Машбиц вважав, що інформаційні технології - це сукупність різних програм навчання; сюди він включає контроль знань, навчальні системи, що базуються на штучному інтелекті [14].

Основне завдання інформаційних технологій в сфері освіти - це розробка інтерактивного середовища управління процесом освітньої діяльності та доступ до сучасних інформаційно-освітніх ресурсів. До складу інформаційних технологій входять мультимедійні підручники, побудовані на основі гіпертексту різного роду пізнавальні сайти і багато інших джерел. Інформаційні технології в освітньому процесі мають значний вплив на формування сучасної інформаційної картини світу. Актуальність використання інформаційних технологій в освітньому процесі обумовлена соціальною потребою підвищення якості освіти, а також практичною потребою використання сучасних комп'ютерних програм. Основна мета застосування інформаційних технологій в освітньому процесі - це, перш за все, посилення інтелектуальних можливостей учнів в інформаційному суспільстві, а також індивідуалізація і підвищення якості навчання на всіх щаблях освітньої системи.

Інформаційні технології в сфері освіти сприяють [15]:

- розширенню кругозору студента;
- підготовці випускників вузу до життя в умовах інформаційного суспільства;

- реалізації соціального замовлення, який орієнтується на процеси глобальної інформатизації.

Нові інформаційні технології сприяють підвищенню ефективності навчання, його індивідуалізації і диференціації, організації нових форм взаємодії в процесі навчання і зміни змісту і характеру діяльності того, хто навчається і учня. Завдання викладача полягає в умінні застосувати нові технічні засоби в освітній системі і домогтися успішного функціонування освіти в сучасному світі.

На сьогоднішній день можна виділити декілька напрямків використання сучасних інформаційних технологій в сфері освіти:

- використання інформаційних технологій як засобу навчання, яке удосконалює процес викладання і підвищує його якість і ефективність;
- використання інформаційних технологій в якості інструментів навчання, пізнання себе і дійсності;
- використання інформаційних технологій в якості засобу творчого розвитку учня;
- використання інформаційних технологій в якості основного засобу автоматизації процесів контролю, корекції, тестування і психодіагностики;
- організація комунікацій на основі використання засобів інформаційних технологій з метою передачі і придбання педагогічного досвіду, методичної та навчальної літератури;
- інтенсифікація та вдосконалення управління навчальним закладом та навчальним процесом на основі використання системи сучасних інформаційних технологій.

Останнім часом характерною рисою є використання вузами інформаційних технологій, що спираються на веб-технології та на глобальну

мережу Інтернет. Інтернет розглядається вченими як середовище, що не дає знання «в готовому вигляді», але надає великі можливості тим, хто вміє активно шукати інформацію, аналізувати і самостійно мислити. В даний час в засобах масової інформації широко використовується термін «віртуальний простір», під яким розуміється сукупність не тільки освітніх ресурсів інтернету, але і абсолютно нова «інфосфера», вимір якої включає в себе:

- технічні та інноваційні кошти інтернету;
- людські ресурси, залучені в освіту і процеси інформатизації освіти;
- відносини в суспільстві фахівців, що працюють в освіті з опорою на засоби нових інформаційних технологій і інтернет.

На сьогоднішній день особливою популярністю користується система дистанційної освіти [16]. Дистанційна освіта є взаємодія потоків навчальної та організуючої навчальний процес інформації за допомогою віддаленого комп'ютера (сервера). основний поштовх в розвитку дистанційної освіти був покладений в кінці ХХ століття, і на сьогоднішній день дистанційна освіта - це найбільш перспективна і ефективна система підготовки фахівців, що має величезний потенціал в ХХІ столітті. Дистанційна освіта - це комплекс освітніх послуг, які надаються широким верствам населення за допомогою спеціалізованого інформаційно-освітнього середовища, орієнтованої на кошти обміну інформацією на будь-яких відстанях. В системі вищої освіти України дистанційна освіта є, перш за все, сукупністю технологій, методів і засобів, що забезпечує можливість навчання без відвідування навчального закладу, але, як правило, з різними консультаціями у викладачів навчального закладу або осіб сертифікованих цим навчальним закладом.

Серед основних напрямків дистанційної освіти в Україні можна виділити підвищення якості освіти, підготовка якісних фахівців і розвиток

єдиного освітнього простору, де акцент йде на підвищення соціальної і професійної мобільності населення та рівня самосвідомості.

Основна мета дистанційної освіти - це, перш за все, створення єдиного освітнього простору шляхом впровадження в навчальний процес інформаційних технологій. Мережеві інтернет-технології дозволяють зробити навчальний графік більш гнучким і залучити необхідний контингент учнів.

На закінчення варто відзначити, що в сьогоднішніх реаліях впровадження інформаційних технологій в освітній процес має позитивні і негативні моменти. Позитивні моменти інформаційних технологій - це, перш за все, полегшення процесу навчання студента, посилення інтелектуальних можливостей учнів і, безсумнівно, підвищення якості навчання на всіх щаблях освітньої системи. Негативні моменти - проблема співвідношення інформації, тобто в комп'ютері досить великий обсяг інформації, яку студент не може повністю засвоїти і зрозуміти (на відміну від комп'ютера). На думку більшості фахівців, комп'ютер не може повністю замінити людського спілкування і зрозуміти таємницю людської думки. На сучасному етапі конструктивним є підхід, згідно з яким комп'ютер не слід протиставляти викладачеві; його в більшій мірі доцільно розглядати як засіб підтримки професійної діяльності навчального. Інформаційні технології в освітньому процесі сприяють тому, що мають місце наочна демонстрація інформації, значна економія коштів і часу, підвищена зацікавленість студентів і оформлення результатів досліджень, що дозволяють аналізувати вплив різних чинників на досліджуваний процес.

Розділ 2

Інтернет-комунікації студентів України у практиці їх професійної самореалізації

2.1. Інтернет-комунікації як інструмент посилення ефективності навчального процесу

У сучасному, інформаційному суспільстві людині необхідно вчитися все життя. В епоху «економіки знань» та інновацій потреба в «добуванні» знання цілком з'ясовна. Багато дослідників піднімають в своїх роботах питання, пов'язані з освітою. Формування медіакультури в інформаційному суспільстві один із пріоритетних напрямків вищої і середньої школи. Для того щоб процес освіти став більш мобільним, більш інформаційним, більш різнобічним не обійтися без сучасних освітніх технологій.

Метою виховної діяльності в освітній установі є створення умов для громадянського самовизначення і самореалізації, для максимального задоволення потреб студентів в інтелектуальному, культурному, моральному і фізичному розвитку. І тут важлива роль мережевих проектів різного рівня: від внутрішнього до міжнародного.

Використання Інтернет-ресурсів в процесі навчання стає вимогою реальності, викликаної інформаційно-технологічної грамотністю учнів [29]

Інтернет-ресурси представляють собою, по-перше, колосальне інформаційне поле, яке містить дуже диференційовану педагогічно важливу інформацію, а по-друге - різні засоби поживлення сприйняття інформації: графіки, звуку, руху. Ці факти демонструють істотні переваги Інтернету перед традиційним паперовим підручником [30].

Інтеграція методу проектів і сучасних мережевих технологій дозволяє студентам підготуватися до педагогічної діяльності в умовах інформаційного освітнього середовища 21 століття.

Глобалізація та інформатизація суспільства є важливими показниками XXI століття. Інформаційний простір сьогодні не схоже на те, в якому жила людина в 70-80-і роки. Все це відбувається завдяки бурхливому розвитку інформаційних технологій, які глибоко проникають у свідомість людей. Соціокультурне середовище, в якій людина розвивається, змінює саму людину і в той же самий час змінюється і сама.

Модель традиційного друкованого тексту замінюється медіатекстами в електронному варіанті, завдяки Інтернету. Цей процес спілкування молоді з медіатекстами буде, на нашу думку, розвиватися і поглиблюватися далі. Цього вимагає і сучасний стан інформатизованого суспільства. Що стосується освітньої користі нових медіатехнологій, то тепер за допомогою використання нових медіа студенти мають можливість глибше втягуватись в процес навчання. С. Калверт досліджував перспективи розвитку техніки і склав список характеристик нових інформаційних технологій, які, на його думку, повинні приносити користь дітям. Завдяки новим інформаційним технологіям навчання відбувається зміна і самого навчального процесу, і ролі викладача [27].

Не можна не погодитися, що обсяг інформації, викладений в Інтернеті величезний. Але не можна і стверджувати, що вся ця інформація є науково доведеною. Кожне джерело інформації має свою мету і аудиторію, яка буде сприймати дану інформацію. Тому, викладач не диктує вірний варіант вирішення тієї чи іншої проблеми, а намагається підвести до цього рішення студента, який побачить вірні і невірні судження.

Використання Інтернету в навчанні пов'язано з набуттям нових можливостей для самовиховання, підвищення рівня і якості свого загального характеру і професійної освіти, самоактуалізації. Широке використання Інтернету раціоналізує діяльність людини, розширює доступ до інформації, сприяє швидкому зростанню компетенції фахівців, дозволяє досягти численних позитивних ефектів.

Можливості застосування нових інформаційних технологій в освіті надзвичайно широкі, так як з їх допомогою різко зростає наочність досліджуваного предмета, розширюється інформаційна база, розвивається ігровий момент, завдяки якому можна розглядати різні варіанти поведінки досліджуваного предмета. Як справедливо зазначає І.В. Челишева, завдяки сучасним технологічним процесам людина, використовуючи переваги «павутиної мережі», може реалізувати свої творчі ідеї та плани. За допомогою комп'ютерних ігор розвивається пам'ять, логіка, увага [19].

Робота на комп'ютерах і використання коштів глобальних комунікацій може допомогти учням гармонійно жити і працювати в інформаційному суспільстві, глибше і різноманітніше пізнавати навколишній світ і ефективніше розвивати свій інтелектуальний потенціал [20]. Використання Інтернет-ресурсів не є самоціль. Для того, щоб визначити правильні місце, значущість і роль Інтернету в педагогічному процесі, необхідно, для початку, знайти відповіді на питання: для кого, для чого, коли і в якому обсязі він повинен використовуватися [28].

Впровадження Інтернет-ресурсів - це не тільки відповідність віянням освіти, а й новаторство, яким повинен володіти сучасний педагог. Нові медіа технології вже підтверджують свою виняткову цінність і корисність, особливо для освітніх цілей в багатьох галузях. Комп'ютер вже став центральною частиною сучасної освіти. Простота і доступність електронних засобів зв'язку дозволяє студентам з віддалених куточків земної кулі отримувати раніше недоступну їм інформацію.

Успіхи в інформатизації суспільства багато в чому залежать від того, як здійснюється підготовка всіх його членів до використання інформаційних і комунікаційних технологій у професійній діяльності. Інформатизація являє собою складний, багатоаспектний, тривалий процес. Він зачіпає як культурні освітні традиції, корінні проблеми філософії освіти, так і педагогічну практику і вимагає досить широких психолого-педагогічних досліджень і створення капіталомісткої інфраструктури.

У світі йдуть глибинні і об'єктивні процеси формування єдиного відкритого освітнього простору. Створюються спеціалізовані відкриті університети. Ведеться пошук відповідної організаційної структури і установ освіти (особливо освіти дорослих), які забезпечили б перехід від принципу «освіта на все життя» до принципу «освіта через усе життя».

Інформаційні та телекомунікаційні технології змінюють характер розвитку, придбання і поширення знань; відкривають можливості для оновлення змісту навчання та методів викладання; розширюють доступ до загальної та професійної освіти; не применшуючи потреби у викладачах, змінюють їх роль в навчальному процесі. Новий підхід, наприклад, до вищої професійної освіти означає, перш за все, справедливий доступ до вищої освіти, який повинен визначатися здібностями, можливостями, зусиллями і наполегливістю тих, хто хоче отримати таку освіту.

Сучасне інформаційне суспільство ставить перед вищою професійною освітою завдання підготовки фахівців, здатних до саморозвитку і безперервної освіти, вільного визначення себе в професії, які вміють працювати в команді, будувати ефективні комунікації. Велике значення для формування у студентів ключових компетенцій, заснованих на цінностях, знаннях і вміннях, необхідних людині в XXI столітті, має використання різних інноваційних педагогічних технологій, їх інтеграція з інформаційними технологіями.

Однією з особистісно-орієнтованих освітніх технологій є проектний метод. Метод проектів - не нове явище в педагогіці. Виник він на початку ХХ століття в американській школі, застосовувався й у вітчизняній дидактиці. Теоретичні основи проектного навчання, їх можливості в реалізації пізнавальної та творчої активності студентів і школярів досліджувалися в роботах В.П. Беспалько, І.В. Богданова, В.В. Гузєєва, В.В. Давидова, Я. Дітріха, Д. Дьюї, В. Килпатрика, В.М. Монахова, Н.Ю. Пахомовой, Е.С. Полат, І.Д. Чечель. «Метод проектів - спосіб досягнення дидактичної мети через детальну розробку проблеми, яка повинна завершитися цілком реальним результатом, відчутним практичним результатом, оформленим тим або іншим чином» [21].

Сьогодні інтерес до методу проектів значно збільшується в зв'язку з переходом до компетентнісного навчання, з введенням нових освітніх стандартів. В основі методу проектів лежить розвиток пізнавальних, творчих навичок учнів, умінь самостійно конструювати свої знання, умінь орієнтуватися в інформаційному просторі, розвиток критичного мислення.

Серед різних засобів, що дозволяють ефективно використовувати в освітньому процесі проектний метод, важлива роль відводиться мережевим технологіям на базі соціальних сервісів Веб 2.0. Ці сервіси дозволяють користувачам бути не просто пасивними споживачами інформації, а дають можливість спільно організувати колективну діяльність з пошуку, створення, редагування та використання різної текстової та медіа-інформації. Завдяки таким якостям, як доступність, відкритість, інтерактивність і колективізм, соціальні сервіси Веб 2.0 стають природною освітнім середовищем, яку доцільно використовувати в навчальному процесі.

XXI століття називають століттям інформаційної революції, основу якої становить безпрецедентне за швидкістю та обсягом передачі інформації

розвиток нових технологій. Формування і розвиток інформаційної інфраструктури та інтеграція в глобальне інформаційне суспільство є сьогодні необхідною умовою сталого розвитку держави. Багато дослідників називають сучасний етап розвитку Інтернету епохою Веб 2.0 (термін Т. О'Рейлі). Веб 2.0 являє собою концепцію, що позначає певну архітектуру взаємодії, що будується на принципах демократії. Друге покоління мережних сервісів називають новим витком мережевої еволюції, на якому відбувається зміна принципів взаємодії користувачів з ресурсами. На зміну статичному контенту і пасивного використання мережевих ресурсів приходять динамічний вміст, що генерується самими користувачами. Ці сервіси отримали назву соціальних сервісів і склали основу сучасної концепції розвитку мережі інтернет вони дозволяють користувачам не тільки знайти і завантажити необхідну інформацію, а й спільно працювати і розміщувати в мережі текстову і медіаінформації значних обсягів.

З точки зору технологій Веб 2.0 характеризується:

1. AJAX (від Asynchronous JavaScript і XML): використання AJAX призводить до можливості динамічної зміни контенту веб-сторінки: сторінка сама буде довантажувати потрібні користувачеві дані, при цьому повністю не перевантажуючись, а завантажуючи лише змінені дані. Це дає можливість динамічної зміни будь-якій частині веб-сторінки без необхідності перезавантаження всієї сторінки.
2. Веб-поширення інформації (RSS, Atom) дозволяє відстежувати зміни на сайтах, відображати всю нову інформацію в зручному вигляді на спеціальному сайті або за допомогою програми-агрегатора об'єднувати інформаційні потоки і отримувати інформацію з сайту без необхідності його відвідин, що істотно прискорює процес обміну інформацією та її поширення

в Інтернеті. Використання RSS дозволяє підписуватися на веб-сторінку, отримуючи оповіщення про будь-яку її зміни.

3. Відкриті громадські API-сервери (Application Programming Interfaces) дозволяє будь-якому охочому створювати змішані гібридні сервіси (від англ. Mashup), які об'єднують в собі контент з інших веб-сайтів або додатків. Лідером гібридних сервісів є Google.

Стосовно до утворення Веб 2.0 являє собою якісно новий підхід до побудови освітнього процесу. Перевага Веб 2.0 полягає в можливості залучення всіх учнів для участі в освітньому процесі не тільки в якості споживачів освітнього контенту, але і як його активних творців. До соціальних сервісів Веб 2.0 відносяться соціальні мережі і системи соціальних презентацій, мережеві щоденники, вікі, системи онлайн-ого зберігання закладок, мультимедійні системи, соціальні геосервіси, когнітивні карти, сервіси спільного створення і редагування документів, сервіси соціальної присутності (спілкування в інтернеті), підкастинг.

Мережеві щоденники або блоги (від англ. Web log - мережевий журнал, щоденник подій) є одними з найпоширеніших соціальних сервісів. Блог є веб-простір, орієнтоване на організацію персонального інформаційного простору користувача у вигляді журналу, що дозволяє публікувати, зберігати, обробляти, передавати різну за виглядом і змістом інформацію (текстові повідомлення, зображення або мультимедіа) та здійснювати її пошук у всьому масиві даних. Блог може вестися одним або декількома користувачами. Журнал регулярно розширюється додаванням нових записів, які за бажанням автора (блогера) можуть мати різний рівень приватності: публічні, відкриті для певного кола користувачів або закриті. Більшість мережевих щоденників володіють декількома загальними рисами: зворотний хронологічний порядок - останні повідомлення розміщені на початку веб-сторінки; наявність архіву для доступу до минулих повідомлень; розділ для читачів, призначений для коментарів; посилання на інші сайти, називаються

«blogroll»; синдикація інформації, що дозволяє користувачам підписатися на блог.

Блоги володіють значним освітнім потенціалом. Завдяки використанню блогів в роботі зі студентами активізується пізнавальна діяльність, підвищується мотивація до вивчення іноземних мов, рівень творчої самореалізації.

Блог може бути використаний як середовище для мережевого співтовариства, оскільки блоги мають додаткові переваги перед форумами: можливість публікації мультимедійних повідомлень і фрагментів, а також можливість перехресних зв'язків між декількома гілками дискусій. А. В. Філатова зазначає, що використання блогів в навчанні іноземних мов сприяє мотивації пізнавальної діяльності, формування творчого мислення, розвитку навчальної автономії, креативності та емпатії, вдосконалення навичок писемного мовлення і рецептивних видів мовленнєвої діяльності [26].

Соціальні мультимедійні сервіси (Youtube, Teachertube, Flickr) - мережеві сервіси, що дозволяють безкоштовно розміщувати, переглядати, обмінюватися і обговорювати фото, аудіо і відеоресурси. Фотохостинги дозволяють організувати індивідуальну та колективну діяльність з цифровими фотографіями. Відеохостинги призначені для зберігання, перегляду, обговорення цифрових відеозаписів; дозволяють закачувати відео, позначати його мітками, обмінюватися відеокліпами, переглядати відеозаписи інших користувачів, об'єднувати користувачів в тематичні групи, інтегрувати відеозаписи на своїх веб-сторінках

Вікі-проекти - технології швидкого створення гіпертекстових сторінок в Інтернеті або на сервері локальної мережі, призначені для формування електронних і медіабібліотеки, до складу яких включені каталогізовані тематичні бази енциклопедичних, довідкових, словникових, ілюстративних

та інших документів і даних для забезпечення адресного пошуку та вільного мережевого доступу. Технології вікі дуже зручні для учнів і викладачів. Вивчивши нескладну мову розмітки вікі-сторінок, можна розміщувати у відкритому доступі навчальні матеріали, організовувати семінари, конференції для обговорення різних питань, залучати студентів до самостійної роботи.

В Інтернеті існує безліч відомих вікі-проектів. Найбільш відомі Вікіпедія - всесвітньо відома інтернет-енциклопедія, що містить мільйони статей, що створюються звичайними користувачами Інтернету, і загальнонаціональний освітній проект «Летописі.ру». Сервіси спільного створення і редагування різних типів документів (текстові документи, електронні таблиці, презентації) надають послуги мережевого програмного забезпечення, з яким можна працювати безпосередньо з браузера. Така робота в мережі майже не відрізняється від роботи з локальними програмами, можна виконувати всі основні операції, зберігати документи на своєму комп'ютері в потрібних форматах, а також відкривати існуючі документи для редагування і перегляду. Плюси такої роботи полягають в тому, що не треба піклуватися про існуючі програми на робочому комп'ютері, документи і програми для роботи з ними завжди під рукою (при наявності Інтернету), навіть якщо доводиться змінювати своє робоче місце. Дані сервіси дозволяють організувати спільну роботу студентів у проектній діяльності з можливістю одночасної правки.

Соціальні геоінформаційні системи - забезпечують спільний опис, редагування, актуалізацію, зіставлення і використання для вирішення прикладних завдань, прив'язані до тієї ділянки місцевості, інформацію про який вони несуть. Предметом дослідження студентів в геоінформаційних системах можуть бути як об'єкти і явища навколишнього світу, так і дані, отримані в результаті спостережень і вимірювань в різних наукових областях.

Застосування Веб 2.0-технологій в навчальному процесі веде до змін ролі і функції викладача, вимагає перегляду традиційних форм і методів навчання. Сучасні технології дозволяють вибудовувати організаційні форми спілкування не вертикально, а горизонтально. Викладач і студент стають рівноправними суб'єктами навчання.

Сучасні тенденції розвитку інформаційних технологій характеризуються зниженням залежності ефективності їх використання від рівня спеціальної підготовки користувача. Якщо раніше для активної освітньої діяльності в інтернеті викладач повинен був володіти основами HTML, то соціальні сервіси Веб 2.0 оптимізовані для користувачів з мінімальною кваліфікацією. Використання в навчальному процесі нових соціальних сервісів і технологій Веб 2.0. забезпечує творчий саморозвиток, критичне мислення, розвиток рефлексивної і комунікативної культури. Завдяки таким характеристикам, як відкритість, постійна доступність, полімедійність, вбудовуваність об'єктів, персоніфікація матеріалу, соціальні сервіси Веб 2.0 відмінно підходять для створення електронного портфоліо. Багато студентів активно користуються соціальними сервісами, тому Веб 2.0-технології стають інструментом мотивації студентів.

Мережеві сервіси перетворюються в засоби, за допомогою яких добре думати, точно так же, як це сталося з комп'ютерами. Сучасні мережеві організації ґрунтуються на участі і співпраці людей, вони надають людям кошти і можливості вкладатися в розвиток загального змісту через створення веб-сайтів, блогінг, оцінювання книг, розміщення в мережі фотографій і відео, продаж речей, участь в колективному редагуванні енциклопедій [23].

Проаналізуємо можливості використання сучасних мережевих технологій в навчальній проектній діяльності для формування деяких загальнокультурних компетенцій бакалаврів за напрямом підготовки «Професійне навчання». Розглянемо наступні компетенції:

- Готовий до самооцінки, ціннісному соціокультурного самовизначення і саморозвитку. Рефлексія за допомогою блогів, концептуальних таблиць, денотатних графів і ін. Аналіз успішності роботи групи, аналіз власного вкладу студента в роботу групи за допомогою online опитувань. Ведення мережових порфтоліо проекту, їх аналіз.
- Володіє системою психологічних засобів (методів, форм, технік, і технологій) організації комунікативної взаємодії, аналізу та оцінки психологічного стану іншої людини або групи, позитивного впливу на особистість, прогнозування її реакції, управляє своїм психологічним станом в умовах спілкування . Ця компетенція може формуватися через створення спільних гіпертекстових конспектів, енциклопедичних статей, наукових доповідей, звітів про виконану роботу; через спільне редагування таблиць з результатами спостережень, проведених в різних точках планети, побудова та аналіз діаграм; через спільне проектування, моделювання з використанням електронних таблиць; колективну розробку критеріїв оцінки різних творчих робіт. Online засоби візуалізації дозволяють організувати колективні «мозкові штурми». Блоги служать для обговорення організації спільної діяльності. Спільний підбір ресурсів по темі дослідження дозволяють організувати численні сервіси зберігання закладок. Online анкетування дозволяє організувати різні опитування студентів для оцінки психологічного стану іншої людини або групи.
- Здатний науково аналізувати соціально-значущі проблеми та процеси, вміє використовувати на практиці методи гуманітарних, соціальних та економічних наук в різних видах професійно-педагогічної діяльності. Online анкетування дозволяє організувати різні опитування студентів, викладачів, батьків про соціальні, економічні та інші проблеми. Відео та фотосервіси використовуються для підготовки репортажів про економічні, соціальні та ін. Події країни, області, міста. Геосервіси дозволяють скласти карти, що ілюструють екологічну, демографічну ситуацію в регіоні. Online засоби

візуалізації дають можливість виконати SWOT-аналіз подій, дій, що призвели або можуть призвести до екологічних, соціальних і економічних проблем, побудувати причинні карти цих проблем, виконати їх ранжування.

- Володіє культурою мислення, знає його загальні закони, здатний у письмовій та усній мові правильно (логічно) оформити його результати. За допомогою таких сервісів спільної діяльності, як карти знань, стрічки часу, схеми та інші засоби online візуалізації студенти можуть виконувати аналіз проблем, планування діяльності, представляти результати дослідження, будувати схему виступу на захисті своїх дослідницьких робіт. Блоги студенти можуть використовувати для рефлексії в ході роботи над проектом. Для представлення результатів дослідження використовуються online презентації. Створення спільних гіпертекстових матеріалів (вікі, Google-сайти) дозволяє виконати обговорення, анотування, рецензування статей, а також планування організації діяльності для пошуку відповідей на проблемні питання. Спільна робота над документами (Google-документи, Google-таблиці, Google-календар, форми Google) дозволяє організувати написання колективних рецензій, анотацій, наукових статей, есе, виконати анкетування і інтерв'ювання з наступною обробкою результатів. Використання сервісів Веб 2.0 є ефективним і для формування інших загальнокультурних компетенцій студентів.

Інтеграція методу проектів і сучасних мережевих технологій дозволяє організувати єдиний інформаційно-творче освітній простір студентів. Соціальні сервіси Веб 2.0 апріорі орієнтовані на колективний підхід до розробки інтелектуального контенту при децентралізованій участі великої кількості людей.

Метод проектів є ефективною технологією, яка значно підвищує рівень самостійності студентів, їх пізнавальної активності, розвиває комунікативні навички, мотивацію до навчання, дає досвід роботи в команді, досвід постановки і рішення проблем. Інтенсивний розвиток інформаційних і

комунікаційних технологій сприяє їх широкому проникненню в усі сфери життєдіяльності людини і, в першу чергу, в освіту. Інформаційні і комунікаційні технології мають потенціал для зміни характеру освіти - змінюються як моделі навчального процесу, так і ролі учнів і викладачів в ньому. Говорячи про інформатизацію освіти, перш за все, треба говорити про створення в освітній установі відповідно інформаційного освітнього середовища. Безперервність освіти і інтеграційний характер взаємозв'язків всіх його елементів є обов'язковими умовами інформатизації освітнього простору в умовах переходу на рівневу систему вищої професійної освіти [22].

2.2. Інтернет-комунікація в Україні в аспекті розвитку культури професійної самореалізації студентів

Одним з об'єктів дослідження культурології є артефакти культури пам'ятники архітектури, містобудування, скульптури, живопису, графіки, предмети інтер'єру та побуту різних історичних епох. На сучасному етапі розвитку культурології необхідно вивчення не тільки власної національної культури, а й її взаємозв'язків з іншими культурами, а також досягнень більш віддалених культур. В умовах стрімко розвиваються технологій, все більшого значення набувають процеси глобалізації та європеїзації (а також вестернізації) культури. У зв'язку з чим необхідно, щоб цінності, вироблені так званими «малими культурами» були також захищені і збережені. У зв'язку із зростанням інформатизації і виникненням феномена «мозаїчної культури» (за визначенням А. Моля) став можливим контакт з культурною спадщиною країн, територіально віддалених від дослідника. [37].

У зв'язку з цим перед інформаційними-технологіями постають нові завдання, пов'язані з їх застосуванням в культурних дослідженнях. По-

перше, за допомогою інтернет-технологій дослідник дійсно отримує доступ до об'єктів дослідження, реально від нього віддалених (наприклад, до творів мистецтва). По-друге, одне із завдань культурології - не просто вивчення, але також і збереження культурного надбання, артефактів культури.

По-третє, одне із завдань культурології в сучасному світі - забезпечення мирного співіснування і взаємодії різних культур, вироблення принципів конструктивного міжкультурного діалогу, який можливий лише в умовах достатньої обізнаності представників однієї культури про іншу культуру.

Тож джерелознавчу базу даного підpunkту можна умовно розділити на два основні блоки. До першого блоку належать роботи, присвячені культур-філософського осмислення таких феноменів сучасного світу, як глобалізація, інформатизація і технократизація. Особлива увага в них приділяється проблемам, що стосуються взаємодії людини і техніки, аспектів використання новітніх технологій, розвитком НТР. До цієї групи можна в першу чергу віднести такі роботи, як «Третя хвиля» і «Футурошок» О. Тоффлера, «Стан постмодерну» Ж.-Ф. Ліотара, «Майбутнє постіндустріальне суспільство» Д. Белла, «Зіткнення цивілізацій» С. Хантінгтона, «Сенс історії» Н. А. Бердяєва, «Одновимірна людина» Маркузе, «Сенс і призначення історії» К. Ясперса[38, 39, 42].

Незважаючи на відмінність методологічних установок і загальних світоглядних принципів, більшість з цих дослідників у своїх роботах приходять до певних єдиних висновків. На певному етапі розвитку техніка і технологія перестають виконувати тільки роль інструменту в освоєнні навколишнього світу і починають носити онтологічний характер. Ці дослідники звертають увагу на той факт, що глобалізація в економічній і політичній сфері також починає зачіпати і область культури. Основною відмінністю в концепціях даних дослідників є різниця їхніх поглядів на можливість виходу з даної кризової ситуації. Деякі з них, наприклад, Бердяєв

і Ясперс бачать засіб проти дегуманізації в творчості в найширшому сенсі. [38, 39].

Д. Белл вважає основною проблемою сучасного постіндустріального суспільства протиріччя між цінностями політики і економіки з одного боку і загальгуманітарну цінностями з іншого. Таким чином, він вважає за необхідне гуманізацію і гуманітаризацію політики і економіки.

На думку Ж.-Ф. Ліотара найважливішим принципом подолання дегуманізації і технократизації культури може стати реформа освіти, яка повинна стати менш формалізованим і біліше людиноорієнтованим. [38, 39].

О. Тоффлер на відміну від перерахованих дослідників не вважає інформатизацію суспільства тільки лише негативним явищем. Навпаки, на його думку зараз, коли культура досягає постіндустріальної або інформаційної стадії, людина отримує ряд нових можливостей для самоактуалізації і самореалізації. [38, 39, 42].

До другої групи джерел відносяться роботи, що акцентують увагу на прикладних аспектах застосування інтернет-технологій в культурології. До них відносяться монографія О.В. Шликовой «Феномен мультимедіа. Технології епохи електронної культури », стаття« Оптимізація культурологічної освіти засобами інформаційних технологій »П. В. Попової, стаття« Основи інформаційної цивілізації в досвіді КІ »Л.В. Нургалеєвой. [39, 42, 45, 46].

У даних роботах розглядаються різні сфери і способи застосування інтернет-технологій в сучасних дослідженнях культури. З одного боку, автори приділяють особливу увагу освітньої ролі інтернет-технологій. Інтернет-технології можуть знайти широке застосування в сфері підготовки фахівців-культурологів. Це можуть бути електронні каталоги, енциклопедії, довідники, які можуть як замінювати стандартні матеріали на паперовому носії, так і мають ряд додаткових можливостей. З іншого боку, автори

звертають увагу на те, що в процесі навчання майбутніх культурологів варто приділяти увагу феномену інформатизації культури, що неможливо без знань основ інтернет-технологій, необхідних для подолання дегуманізації культури.

І, нарешті, сучасні дослідники говорять про можливість використання інтернет-технологій для збереження культурних цінностей шляхом їх дигіталізації. Проблема збереження культурної спадщини за допомогою інтернет-технологій присвячено кілька програм ЮНЕСКО. Ці програми спрямовані на захист від знищення і забуття артефактів різних культурних регіонів і створення великих інформаційних мереж дають можливість віддаленого доступу до них. Ця проблема актуальна в силу того, що багато пам'яток знаходяться на межі руйнування або знищення. Їх оцифровка дозволить зберегти їх для майбутніх поколінь. [40, 43, 50].

Професійна самореалізація особистості на життєвому шляху передбачає наступні етапи: професійне самовизначення (вибір виду та спрямованості діяльності), становлення в обраній професії, професійне зростання і розвиток професійної компетентності.

Етап професійного зростання включає розвиток професійної компетентності і подальшу адаптацію не тільки себе до професії, скільки професії до себе. З рівнем самореалізації, генезисом самореалізації особистості пов'язано поняття особистісної зрілості і її становлення, що особливо важливо в професійній сфері як однієї з основних сфер життєдіяльності. Методологічне підґрунтя для розуміння самореалізації в професійній сфері як в одній зі сфер життєдіяльності людини закладають положення теорії Б.Г. Ананьєва, розроблені ним у фундаментальній системі уявлень про людину [32].

Можливості, які дає Інтернет, давно переросли початкову його функцію як засобу комунікації (як це було з появою пошти, телеграфу,

телефону). З одного боку, Інтернет, міцно увійшовши в наше життя, виконує і функції ЗМІ, з іншого, став новим явищем, що має велике значення з точки зору впливу на соціальні взаємодії [40]. Одним з аспектів такої трансформації є нові можливості професійної самореалізації.

У сучасному суспільстві інформація відіграє вирішальну роль, а інформаційні ресурси стають в один ряд з найважливішими ресурсами держави - природними, трудовими, фінансовими та іншими складовими його потенціалу. Характерною особливістю розвитку суспільства є інтенсивне формування інформаційних ресурсів у всіх сферах. Процес обумовлений широким впровадженням в життя інформаційних технологій на основі повсюдного впровадження сучасних систем телекомунікацій, обчислювальної техніки, програмних засобів.

Основними завданнями розвитку сучасного соціокультурного середовища є:

1. комп'ютеризація масових бібліотек, музеїв, архівів;
2. створення загальнодоступних баз і банків даних в галузі гуманітарних та соціальних наук;
3. створення широкої мережі культурно-інформаційних центрів у регіонах країни;
4. створення і розвиток національного сектора в Інтернет;
5. забезпечення інформаційної безпеки особистості, суспільства і держави.

Інформаційні технології в тій чи іншій мірі проникли сьогодні практично в усі сфери життя. Не оминули вони стороною і культуру. Якщо розглянути основні типи і види діяльності в сфері культури, які пов'язані із застосуванням комп'ютерних технологій, то можна виділити дві складові:

1. Внутрішня діяльність установ культури - діяльність, спрямована на те, щоб за допомогою комп'ютерної техніки полегшити роботу співробітників, розширити коло їх внутрішньопрофесійного спілкування і т.д. Тут можна виділити наступні види діяльності:

- Проведення комп'ютеризації установи культури - покупка відповідного обладнання і програмних продуктів, а також навчання співробітників роботі з цим обладнанням і програмами.
- Створення локальних баз даних (БД) за документами, зборами і колекціями установ культури - розробка або купівля СУБД (системи управління базами даних); установка її на всі локальні комп'ютери співробітників, що відповідають за каталогізацію зборів або колекції; навчання роботі з нею; ввід даних; використання створеної БД на локальних комп'ютерах з можливістю передачі даних.
- Створення локальних обчислювальних мереж (ЛВС) в установах культури і формування на їх основі об'єднаної БД всередині організації. В результаті кожен співробітник, який має відповідні права доступу, може користуватися всім обсягом інформації, введеним в базу даних з різних комп'ютерів, включених в ЛВС.

2. Зовнішня діяльність установ культури - діяльність, пов'язана із застосуванням сучасних телекомунікаційних систем та комп'ютерних технологій для роботи із зовнішньою аудиторією і партнерами. До їх числа відносяться: освітньо-просвітницькі проекти, просування і реклама організації, розширення кола спілкування співробітників і ін. Тут можна виділити наступні види діяльності:

- Створення інформаційних систем для відвідувачів установ культури. Наприклад, установка в залах музею моніторів, на які виводиться додаткова інтерактивна інформація по експозиціям або установка моніторів в залах

бібліотеки для ознайомлення з повним каталогом видань, з можливістю різноманітного пошуку і автоматичною системою замовлення книг.

- Створення дисків рекламно-просвітницького характеру, їх тиражування і поширення. Дана діяльність підвищує популярність установи, а також може принести і фінансову вигоду.
- Підключення установи до Інтернет. Це дає можливість знайомитися з профільними професійними ресурсами Глобальної мережі, отримувати доступ до величезного інформаційного масиву і включаються в міжнародну комунікацію, а також широко використовувати в своїй діяльності електронну пошту.
- Створення рекламно-просвітницького Web-представництва. У цьому випадку мається на увазі свого роду віртуальний буклет або альбом, основним призначенням якого буде поширення інформації про організацію і наданих нею послугах. Але на сьогоднішній день все більше число установ культури йдуть по шляху створіння не рекламно-просвітницького Web-представництва, а власного віртуального відображення в Інтернет, наприклад Web-порталу.
- Підтримка роботи Web-представництва. За рахунок постійного оновлення інформації можна значно підвищити популярність ресурсу.

Основними завданнями моделювання в сфері культури і мистецтва є розробки:

- загальносистемної моделі мистецтва; математичних моделей творів мистецтва;
- загальної схеми і визначення етапів передачі інформації про предмети культури;
- алгоритмічного, методичного та програмного забезпечення підтримки творчої діяльності (в культурі);

- методик навчання і використання інформаційних технологій в мистецтві.

Вирішення цих завдань дозволяє:

- отримати можливість конструювання художніх образів; створювати моделі творів мистецтва, які забезпечать надійний спосіб їх збереження і передачі необхідної інформації; створювати розвинені автоматизовані робочі місця художників
- (Творців): літератора, художника, музиканта і ін .; визначити методичні основи автоматизованого банку художніх творів; отримати методи і методики інтенсивного навчання досягненням в творчості.

Основними видами діяльності, які вимагають інформаційної підтримки, в сфері культури є творчість і виробництво. Творчість - це процес створення нового предмета культури (нового - в сенсі розбіжності з відомими). Виробництво - це процес тиражування творів мистецтва або предметів культури. Розгляд проблеми самореалізації в професійній сфері життєдіяльності з позицій людини цілісного, що розвивається і діяльного, по Б.Г. Ананьеву, дає нові можливості для її вивчення, акцентує увагу на саморозвиток особистості як необхідному атрибуті самореалізації. Трактуювання самореалізації як характеристики життєвого шляху особистості, з іншого боку - роль життєвого шляху в контексті самореалізації в такій важливій сфері життєдіяльності, як професійна сфера.

Виходячи з вищевикладеного, ми вважаємо, що для забезпечення високого рівня самореалізації особистості студента із застосуванням інформаційних технологій, необхідна реалізація комплексної парадигми формування методичної компетентності в процесі навчальної діяльності.

ВИСНОВКИ

На підставі проведеного дослідження можна зробити такі висновки:

В освітньому процесі поряд з традиційними способами викладання навчальних дисциплін все активніше використовуються нові інформаційні технології, що сприяє зміні самого способу подачі матеріалу. Застосування комп'ютерних технологій в процесі навчання студентів-гуманітаріїв підвищує якість засвоєння ними навчальної інформації, робить процес їх навчання більш результативним і продуктивним, забезпечує зростання мотивації до отримання знань теоретичного та практичного характеру.

У нашому випадку стратегічна мета - цілеспрямоване формування і розвиток інформаційної культури студентів-гуманітаріїв засобами інформаційних технологій, а саме, формування таких професійно значущих якостей як інформаційна грамотність і готовність до самостійного і активного застосування інформаційних технологій в навчальній, а потім і професійній діяльності.

Сьогодні як ніколи виникає нагальна потреба навчити майбутніх фахівців ефективно і оперативно користуватися інформаційними ресурсами, виробляти у них схильність до системного аналізу ситуацій, розвивати навички та вміння приймати обгрунтовані рішення за допомогою засобів інформаційних технологій.

Модернізація навчального процесу, перш за все, вимагає переходу від лекційних способів освоєння навчального матеріалу до активних групових та індивідуальних форм роботи, організації самостійної пошукової діяльності студентів, що дозволить готувати фахівця з вираженою індивідуальністю і організувати діяльність якою займаються в різних умовах. Цьому може сприяти впровадження в навчальний процес інформаційних, комп'ютерних технологій і цифрових освітніх ресурсів.

Застосування Веб 2.0-технологій в навчальному процесі веде до змін ролі і функції викладача, вимагає перегляду традиційних форм і методів навчання. Сучасні технології дозволяють вибудовувати організаційні форми спілкування не вертикально, а горизонтально. Викладач і студент стають рівноправними суб'єктами навчання.

Багато дослідників називають сучасний етап розвитку Інтернету епохою Веб 2.0 (термін Т. О'Рейлі). Веб 2.0 являє собою концепцію, що позначає певну архітектуру взаємодії, що будується на принципах демократії. Друге покоління мережних сервісів називають новим витком мережевої еволюції, на якому відбувається зміна принципів взаємодії користувачів з ресурсами. На зміну статичному контенту і пасивного використання мережевих ресурсів приходить динамічний вміст, що генерується самими користувачами. Ці сервіси отримали назву соціальних сервісів і склали основу сучасної концепції розвитку мережі інтернет вони дозволяють користувачам не тільки знайти і завантажити необхідну інформацію, а й спільно працювати і розміщувати в мережі текстову і медіаінформації значних обсягів.

Використання інтернет технологій студентами на сучасному етапі є невід'ємною умовою при проведенні досліджень, практичному застосуванні знань про культуру, професійного саморозвитку, також в освітніх цілях. Це підтверджується нашим особистим досвідом.

В ході навчання в університеті в якості освітньої бази виступали не тільки традиційні носії інформації (як лекційні матеріали, книги, експозиції музеїв і виставок), а й інноваційні, що значно полегшило і в той же час збагатило навчальний процес. До інноваційних навчальних матеріалів можна віднести матеріали, знайдені в мережі Інтернет. Наприклад, в ході вивчення зарубіжної культури у нас була можливість знайомитися з електронними матеріалами бібліотек США і інших, отримати доступ до електронних варіантів оригінальних документів і творів англійською мовою, завдяки чому

значно розширився діапазон можливостей підвищення нашого професійного рівня.

Таким чином, можна виділити наступні галузі використання інтернет-технологій в культурі.

- **Навчання.** Використання інтернет-технології сприяє оптимізації освіти, робить його сучасним, актуальним і більш інформаційно наповненим. Інтернет-технології привносять нові методи і методики навчання, дозволяють удосконалити освітній процес.
- **Прикладне використання.** Інтернет-технології отримали широке застосування в культурологічних дослідженнях і роботі по збереженню та репродукції культурної спадщини. Інтернет-технології використовуються при обробці і зберіганні інформації, необхідної для проведення досліджень, створення електронних наукових баз даних. Також інтернет-технології стали незамінні в процесі збереження культурної спадщини за допомогою його оцифровки. Таким чином здійснюється трансляційна і акумуляційна функції культури.
- **Об'єкт досліджень.** Інтернет-технології є одним із феноменів інформаційної культури. На даний момент інформаційне, або постіндустріальне, суспільство є предметом численних досліджень в різних областях наук, в тому числі і культурології.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. А.Г. Асмолов. новые информационные технологии: взгляд в следующее десятилетие [Электронный ресурс] / А.Г. Асмолов, А.Л. Семенов, А.Ю. Уваров. // «НексПринт»,. – 2010. – 84 с..
2. Разработка эффективных проектов [Электронный ресурс]. - URL: <http://educate.intel.com/ru/ProjectDesign>.
3. ДЕМКІН В. Організація навчального процесу на основі технологій дистанційного навчання / ДЕМКІН В., Можасєва Г. В.. // «НексПринт»,. – 2003.
4. ЗАХАРОВА И. Г. Информационные технологии в образовании /ЗАХАРОВА И. Г. // Изд. центр «Академия»,. – 2003.
5. Горбунова Л.И., Субботина Е.А. Использование информационных технологий в процессе обучения // Молодой ученый. – 2013. – № 4. – С. 544–547.
6. Жалдак М.И. Компьютер на уроках математики. – Киев: Техника. – 1997. – 304 с.
7. В.А. Візників. Концепція педагогіки інформаційного суспільства / В.А. Візників, В.В. Лаптев, М.Н. Потьомкін. // Наука і школа. – 2007. – С. 41–45.
8. Пугачов А.С. Дистанційне навчання - спосіб отримання освіти // Молодий вчений. - 2012. - № 8. - С. 367-369.
9. Семенова І.М., Слепухін А.В. Методика використання інформаційно-комунікаційних технологій в навчальному процесі: навч. посібник / під ред. Б.Є. Стариченко: Методологія використання інформаційних освітніх технологій. : 2013. - 150 с.
- 10.Фещенко, А. В. Соціальні мережі в освіті: аналіз досвіду і перспективи розвитку // Гуманітарна інформатика. 2012. № 6. С. 124-134.

- 11.Єфімов, Є. Г. Соціальні мережі як фактор формування медіаосвітнього простору (теоретичні аспекти) // Знак: проблемне поле медіаосвіти. 2017. № 4. С.94-99.
- 12.Полат, Е.С. Нові педагогічні та інформаційні технології в системі освіти: навч. посібник / Е.С. Полат, М.В. Моїсеєва, А.Е. Петров, М.Ю. Бухаркін - М.: Академія, 2002. - 272 с.
- 13.Патаракин, Е.Д. Социальные взаимодействия и сетевое обучение 2.0 / Е.Д. Патаракин.- М.: НП «Современные технологии в образовании и культуре», 2009. - 176 с.
- 14.А.Гольдін. Освіта 2.0 .: погляд педагога [Електронний ресурс] / А.Гольдін // «Компьютерра-Online».. – 2009. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.computerra.ru:80/readitorial/393364/>.
15. О'Рейлі, Т. Що таке Веб 2.0 [Електронний ресурс] / Т. О'Рейлі // «Компьютерра». - 2005. - № 37 (609), № 38 (610). Режим доступу: <http://www.computerra.ru/think/234100/>, вільний. - Загл. з екрану: Комп'ютера-Online
- 16.Патаракина, Е.Д. Соціальні сервіси Веб 2.0 в допомогу вчителю: практичне керівництво / Е.Д.Патаракин. - М.: Інтуїт. ру, 2007. - 64 с.
- 17.Філатова, А.В. Оптимізація викладання іноземних мов за допомогою блог-технологій (для студентів мовних спеціальностей ВНЗ): Ав-тореф. дисс ... канд. пед. наук: 13.00.02 / А.В.Філатова. - М., 2009. - 197 с.
- 18.Calvert, S. (1999). Children's Journey through the Information age. – New York: McGraw-Hill.
- 19.Dudenev G., Hocklyn N. How to teach English with technology. - London: Pearson Longman. - 2008. -192 p.
- 20.Грин Н. В. Интернет как средство обучения // Успехи современного естествознания. - 2013. - № 5. -С. 59-61.
- 21.Андреев А. А. Введение в Интернет-образование. - М.: Логос, 2003. – 76 с.

22. Поляков А. А. Системы дистанционного обучения // Новые знания. - 1996. - № 3. - С. 34-35.
23. Ананьев, Б.Г. Людина як предмет пізнання / Б.Г. Ананьев. - СПб .: 2001. -288 с.
24. Кірка А.В. До питання про структуру соціально-мережних комунікацій // Політика і Товариство. 2015. № 7. С. 863-872. DOI: 10.7256 / 1812-8696.2015.7.15690.
25. Барбрук, Р., Камерон, Э. Калифорнийская идеология / Р. Барбрук, . Камерон. — /4/calif8.htm
26. Барлоу, Дж.П. Экономика сознания в глобальной Сети / Дж. П. Барлоу. — /netcult/99-03-26/barlow.htm;
27. Белинская. Е.П. К обоснованию социокультурного подхода в исследованиях виртуальной реальности [Электронный ресурс] / Белинская. Е.П – Режим доступа до ресурсу: /info/seminar-doc/soc(1).doc.
28. Емелин. В. Глобальная сеть и киберкультура [Электронный ресурс] / Емелин. В – Режим доступа до ресурсу: emelin_vadim/cyberculture.htm.
29. Иванов Д.В. Виртуализация общества [Электронный ресурс] / Иванов Д.В – Режим доступа до ресурсу: USSR/chapters/society.htm.
30. Каптерев, А.И. Мультимедиа как социокультурный феномен / Каптерев, А.И. – 2002.
31. Колин К.К. Фундаментальные основы информатики: социальная информатика / К. К. Колин. М., 2000.
32. Мелик-Гайказян, И.В. Информационные процессы и реальность / И. В. Мелик_Гайвазян. М.: Наука, 1998. - 192 с.
33. Носов, Н.А. Виртуальная реальность / Н. А. Носов. // Вопросы философии. 1999. — №10. с.152-164.
34. Нургалева, Л.В. Основы информационной цивилизации в опыте культурологического исследования / Л. В. Нургалева // Материалы научно-методической конференции: Санкт-Петербургское

- философское общество. Серия “Symposium”. Выпуск 11. СПб. 2001. С.104-109
35. Попова, П. В. Оптимизация культурологического образования средствами информационных технологий / П. В. Попова. Режим доступа:
36. Тоффлер, Э. Третья волна / Э. Тоффлер // США – экономика, политика, идеология. - 1982. - № 7-11.
37. Х. Тоффлер. Создание новой цивилизации [Электронный ресурс] / Х. Тоффлер – Режим доступа до ресурсу: jornal/n5/JRNAL511.htm.
38. Хоружий, С.С. Род или недород: заметки к онтологии виртуальности / С. С. Хоружий // Вопросы философии. 1997. № 6. С. 53-68.
39. Шлыкова, О. В. Феномен мультимедиа. Технологии эпохи электронной культуры: монография / О. В. Шлыкова. М.: МГУКИ, 2003. - 251 с.
40. ЮНЕСКО об информационном обществе: основные документы и материалы. - СПб, 2004. - 120 с.